

**БАРИЛГА, ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН САЙДЫН ЭРХЛЭХ АСУУДЛЫН ХҮРЭЭНИЙ
БАЙГУУЛЛАГУУДЫН 2020 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН,
ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН**

Огноо:2021.04.25

Нэг. Ерөнхий мэдээлэл

Аудитын код:	САГ-2021/22/СТА-ТЕЗ	Шалгагдсан байгууллага, нэгжийн нэр:	Барилга, хот байгуулалтын яам
Аудит хийсэн бүтцийн нэгжийн нэр:	Аудитын хоёрдугаар газар	Аудит хийсэн баг, албан тушаалтан	Аудитор О.Баярмаа

Хоёр. Байгууллага, нэгжийн тоо болон санал дүгнэлтийн талаарх мэдээлэл

№	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр/ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо					Гаргасан санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудит хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр				Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт	Итгэл үзүүлсэн	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Барилга, хот байгуулалтын яам /аппарат/	1	1				1			
2	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	1	1				1			
3	Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт	1		1						
4	Барилгын хөгжлийн төв ТӨААТҮГ	1	1				1			
5	Төрийн орон сууцны корпораци ТӨХХК	1	1				1			
6	Хот, суурины усан хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах зөвлөл	1	1					1		
7	Ашиглалтын өмнөх захиргаа	1		1						
8	"Барилгын салбарын хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах үндэсний арга хэмжээ" төсөл	1		1						
9	Парисын хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх үндэсний хэмжээнд тодорхойлсон хувь нэмрийн зорилтыг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх төсөл	1		1						
	ДҮН	9	5	4			4	1		

Гурав. Аудитын үр дүн

3.1. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл:

/ сая төгрөг/

Д/д	Санхүүгийн тайланд нэгтгэсэн байгууллага, нэгжийн нэр	Алдаа, зөрчлийн дүн		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Залруулсан	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Барилга, хот байгуулалтын сайд	2	-					2	-		
2	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	4	147.0			1	50.9	3	96.1		
3	Барилгын хөгжлийн төв ТӨААТҮГ	4	114.6			1	66.0	3	48.6		
4	ТОСК ТӨХХК	15	9,333.2			2	15.4	7	-	6	9,317.8
5	Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт үйлчилгээг зохицуулах зөвлөл	4	3.5			2	-	2	3.5		
6	Барилга, хот байгуулалтын яам	3	55.2			1	48.8	2	6.4		
7	Хөрөнгө оруулалт, их засвар	2	234.4			1	234.4	1	-		
	Дүн	34	9,887.9	-	-	8	415.5	20	154.6	6	9,317.8

3.2. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийг ач холбогдлоор нь эрэмбэлбэл:

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 1.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчид хүргүүлсэн албан шаардлага

БХБЯ-ны хөрөнгө оруулалтын барьцааны өглөгийн дансанд бүртгэлтэй 5-аас дээш жилийн насжилттай 23 аж ахуйн нэгж байгууллагын холбогдох баримтын бүрдэл дутуу, хуримтлагдсан 234.4 сая төгрөгийн барьцаа хөрөнгийг чөлөөлөх талаар хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн хангалтгүй байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2-т "Төсвийн захирагчийн төсвийн дараах зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг төсвийн хэмнэлтэд тооцохгүй бөгөөд тухайн үлдэгдлийг тухайн шатны төсвийн ерөнхий дансанд төвлөрүүлнэ", 45.2.2-т "төлөвлөсөн төсөл, арга хэмжээ хэрэгжээгүйн улмаас, эсхүл тоо хэмжээ нь буурснаас бий болсон үлдэгдэл", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20.2.6-д "эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлэв.

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 2.

Тус яамны харьяа зарим байгууллагууд нь барилга байгууламжийн захиалагчийн хяналтын орлого, зардлыг төлөвлөхгүйгээр нэмэлт санхүүжилтийн "Төсөвт байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого" дансанд хүлээн авч зарцуулсан нь холбогдох хууль журамд нийцэхгүй байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.4-т "төсвийн жилийн явцад шинээр бий болсон аливаа орлого, эх үүсвэр, зээл, хандив, тусламж, тэдгээрээр санхүүжүүлсэн үйл ажиллагааны зарлага нь төсвийн бүрэлдэхүүн байх", 6.4.1-т "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", мөн Сангийн сайдын 2017 оны 216 дугаар тушаалаар баталсан Төсвийн зарлагын хэмнэлт, үндсэн үйл ажиллагааны нэмэлт орлогыг зарцуулах, тайлагнах,

нягтлан бодох бүртгэлд тусгах, хяналт тавих журмын 1.3.2-т "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Цаашид техникийн хяналтын орлогыг бүрдүүлэх, зарцуулах талаар журам гаргах, эсвэл техникийн хяналтын орлогыг төсөвт бүрэн төвлөрүүлж, зардлыг тусгах, мөн нэмэлт санхүүжилтийн дансанд хүлээн авч зарцуулахгүй байх зөвлөмж өгсөн.

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 3

Хөгжлийн банкны санхүүжилтээр 2014-2017 онд "Дэд бүтэц төсөл"-ийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн дуусаагүй барилга байгууламж дансанд бүртгэлтэй 9,606.5 сая төгрөгийн өртөг бүхий 3 төсөл арга хэмжээг бүрэн дуусгаж хөрөнгийн өмчлөлийн асуудлыг эцэслэн шийдвэрлүүлээгүй байна.

Энэ нь ТӨБЗГ-ын 2019 оны 271 дугаар тогтоолоор баталсан "Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам"-ын 4.1, 4.4, 4.5-д заасантай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Цаашид санхүүжилтийг бүрэн олгосон барилга байгууламжийг улсын комисс хүлээн авах ажлыг зохион байгуулах, холбогдох байгууллагад шилжүүлэх арга хэмжээ авах зөвлөмж өгсөн.

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 4

Тус яамны харьяа Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газрыг Засгийн газрын 2014 оны 128 дугаар тогтоолоор Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч байхаар тогтоож, 21 аймгийн Газрын харилцаа, барилга хот байгуулалтын газар болон Нийслэлийн Газар зохион байгуулалтын албаны төсвийг төлөвлөж батлуулан, санхүүгийн тайланг нэгтгэн Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг бэлтгэдэг боловч ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд устгах бичилт хийдэг, санхүүжилтийг орон нутгийн ТЕЗ-даар дамжуулан Тусгай зориулалтын шилжүүлгээр олгож байгаа нь холбогдох хууль тогтоомжийн заалтууд хоорондоо зөрчилдөх, зохицуулж буй эрх зүйн орчин ойлгомжгүй нөхцөл байдал үүссэн байна.

Засгийн газрын 2014 оны 128 дугаар тогтоолоор ГЗБГЗЗГ-ыг Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч байхаар тогтоосон боловч уг тогтоол нь Төсвийн тухай хуулийн 61 дүгээр зүйлд "Засгийн газрын зарим чиг үүргийг орон нутагт төлөөлөн хэрэгжүүлэх", 61.1.5-д "Газрын харилцаа, кадастр" гэсэн заалтууд хоорондоо зөрчилдөж байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Мөрдөж буй хууль, тогтоомжийн заалтууд хоорондоо зөрчилдөж, зохицуулж буй эрх зүйн орчин ойлгомжгүй асуудлыг холбогдох дээд шатны байгууллагад хандаж шийдвэрлүүлэх зөвлөмж өгсөн.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ АУДИТОР**

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

БАРИЛГА, ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН
САЙД Б.МӨНХБААТАР ТАНАА

2021.04.26 № 1309
танай -ны № -т

Аудитын санал дүгнэлт

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.5-д заасны дагуу Барилга, хот байгуулалтын сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Барилга, хот байгуулалтын сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв, толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажигласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

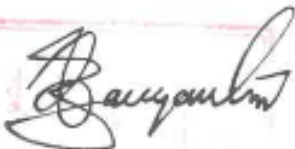
Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

 Д.ЗАНДАНБАТ